

Изявление

Осигуряване на механизми за банков надзор, които са ефективни, подлежащи на цялостен одит и управленска отговорност след въвеждането на Единния надзорен механизъм

Контактният комитет на председателите на върховните одитни институции (ВОИ) на държавите членки на ЕС и на Европейската сметна палата (ЕСП),

като отчитат, че въвеждането на Единния надзорен механизъм (ЕНМ) през ноември 2014 г. е променило структурата на банковия надзор на ЕС чрез възлагането на Европейската централна банка (ЕЦБ) на отговорността за надзор на банките в еврозоната;

като отбелязват, че това включва приблизително 130 „значими“ банки, които са под прякото ръководство на ЕЦБ и общата стойност на чиито активи е 22 трилиона евро;

като припомнят изявлението на Контактния комитет от 8 май 2013 г. относно *значението на подходящи механизми за одит и отговорност за отчитане в Икономическия и паричен съюз и икономическото управление на ЕС*, както и изявлението от октомври 2011 г. относно *въздействието на европейския семестър и другите нови тенденции в икономическото управление на ЕС върху висшите одитни институции на държавите членки на Европейския съюз, и Европейската сметна палата*;

като подчертават основните принципи в тези изявления за гарантиране на достатъчна прозрачност, подходяща управленска отговорност и адекватен публичен одит, когато се изразходват публични средства;

като отчитат, че въвеждането на ЕНМ води до нови предизвикателства във връзка със спазването на тези принципи, същевременно подчертавайки предишни слабости, по-специално:

- значителен брой ВОИ разполагат с частични или не разполагат с никакви правомощия за одитиране на националните надзорни органи и техните (надзорни) дейности, особено в случаите, когато надзорът се осъществява от централните банки;
- редица национални ВОИ са загубили своите правомощия да одитират надзора над значимите банки в своите държави членки след прехвърлянето на правомощията за надзор към ЕЦБ с въвеждането на ЕНМ; и
- националните надзорни органи в някои държави членки не се отчитат и не докладват на нито един национален орган относно своите надзорни дейности;

като отбелязват, че конкретни финансови институции, изброени в директивата за капиталовите изисквания (ДКИ IV)¹, са изключени от надзора на ЕЦБ, както и от юрисдикцията на националните надзорни органи;

¹

Член 2, параграф 5 от Директива 2013/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно достъпа до осъществяването на дейност от кредитните институции и относно пруденциалния надзор върху кредитните институции и инвестиционните посредници.

като отбелязват, че публичният одит на банковите надзорни органи и на техните дейности (в т.ч. неограничен достъп до цялата налична информация), дори когато те са под ръководството на централните банки, представлява стандартна процедура в държави като САЩ, Канада, Австралия, Дания, Швеция, Франция и Германия;

като отчитат, че ЕСП подготвя първите си одити във връзка с надзорните дейности на ЕЦБ, но същевременно отбелязват, че ЕЦБ счита, че правомощията на ЕСП относно одита на оперативната ефективност на управлението на ЕЦБ не включват политиките и решенията, свързани с нейните надзорни задачи;

като подчертават, че редица ВОИ считат, че съществува спешна необходимост да се запълнят възможните пропуски в одита, които са се появили на нивото на държавите членки вследствие на това, че предишни одитни правомощия на националните ВОИ във връзка с банковия надзор не са компенсирани от правомощията на ЕСП по отношение на ЕЦБ;

Заклучиха, че:

Възникнали са пропуски в одита в тези страни от еврозоната, в които предишните одитни правомощия на националните ВОИ във връзка с националните органи за банков надзор не са заменени с аналогичен одит от ЕСП по отношение на надзорните дейности на ЕЦБ. Съществува необходимост от разясняване на последствията, в случай че има такива, за одитните правомощия на ВОИ, в случай че държава, която не е членка на еврозоната, се присъедини към ЕНМ. Освен това, в някои държави продължават да съществуват пропуски в одита, когато одитните правомощия на националните ВОИ във връзка с националните органи за банков надзор са ограничени или изобщо не съществуват.

Банков надзор, който подлежи на цялостен одит и управленска отговорност в Европейския съюз, може да бъде постигнат само ако националните ВОИ и Европейската сметна палата работят в тясно сътрудничество с цел да запълнят пропуските в одита, като същевременно намалят до минимум рисковете, които възникват от тези пропуски;

Препоръчват да се повиши осведомеността относно въпроса за осигуряване на механизми за банков надзор, които са ефективни, подлежащи на цялостен одит и управленска отговорност посредством:

за ВОИ на нивото на държавите членки и на нивото на ЕС:

- **насърчаване на ВОИ на държавите членки да информират относно този въпрос правителствата и парламентите на своите държави;**
- **покана към ВОИ на държавите членки да участват в планирания съвместен одит на надзора на отделни малки банки в избрани държави членки на ЕС, който ще бъде стартиран през 2015 г., и резултатите от който ще бъдат представени на Контактния комитет;**

за институциите на ЕС и за националните органи:

- **насърчаване на Европейския парламент, Съвета на Европейския съюз, Европейския съвет и Европейската комисия да разгледат възможността за разширяване на правомощията на ЕСП по отношение на извършването на одит на Единния надзорен механизъм на ЕЦБ, в т.ч., при необходимост, като уточнят обхвата на чл. 20, параграф 7 от**

регламента за ЕНМ и/или изменение на чл. 20, параграф 7 от регламента за ЕНМ и на чл. 27, параграф 2 от Устава на ЕСЦБ и на ЕЦБ;

- **насърчаване на правителствата и на парламентите на държавите членки да поискат разширяване на правомощията на националните ВОИ**, в съответствие с възможностите, предоставени на ВОИ от чл. 59, параграф 2 от Директивата за капиталовите изисквания IV (ДКИ IV), с цел да се гарантира, че те обхващат и одита на централните банки и на органите за финансов надзор;
- **насърчаване на Европейската комисия** да предприеме действия по тези въпроси при първата оценка на ЕНМ, резултатите от която ще бъдат публикувани до края на 2015 г.;

Подчертават важноста да бъдат спешно и координирано предприети горепосочените действия, като подходящ отговор на продължаващата финансова криза и възможност за изграждане на механизми за банков надзор, които са ефективни, подлежащи на цялостен одит и управленска отговорност. Това се отнася също така за дейностите на финансовите институции, като застраховане или инвестиции.

Председателят на Контактния комитет ще изпрати настоящото изявление на Европейския парламент, Съвета на Европейския съюз, Европейския съвет, Европейската комисия, Еврогрупата, както и на националните парламенти и на правителства на държавите членки на ЕС.